

DRUŽBENO UPRAVLJANJE

Sodelovanje občinskih odborov in mestnega sveta v Sarajevu

Mestni svet v Sarajevu je bil šele nedavno ustanovljen, a ima že za seboj nad 40 sprejetih sklepov. Vsak izmed teh sklepov rešuje kakšno izmed bistvenih vprašanj iz življenja mesta ter hkrati govori o potrebi in upravičenosti takega telesa, ki za določena, posebno komunalna vprašanja, koordinira politiko vseh petih mestnih občin. Dejansko je bil mestni svet tudi ustanovljen zato, ker so mnoga vprašanja pomembna

za vse mesto, občine pa jih ne morejo ustrezajoče reševati. Mestni svet nima nobenega svojega posebnega službenega aparata, razen urbanističnega odseka. Zato se pa zelo poslužuje odsekov in sekretariatov okrajnega ljudskega odbora. Kajti to mesto, ki obsega precej velik prostor, mesto z moderno industrijo in hkrati s precejšnjimi ostanke obrtniške miselnosti, z velikim dotokom prebivalstva, s številnimi stanovanjskimi in

prometnimi problemi, brez dokončanega generalnega plana — ima v svojih občinah toliko različnih nalog, da bi pomanjkanje koordinacije, ki jo opravlja mestni svet, dovedlo do vrste anomalij in rušilo skladno celoto mesta, kar bi povzročilo včasih tudi politične probleme.

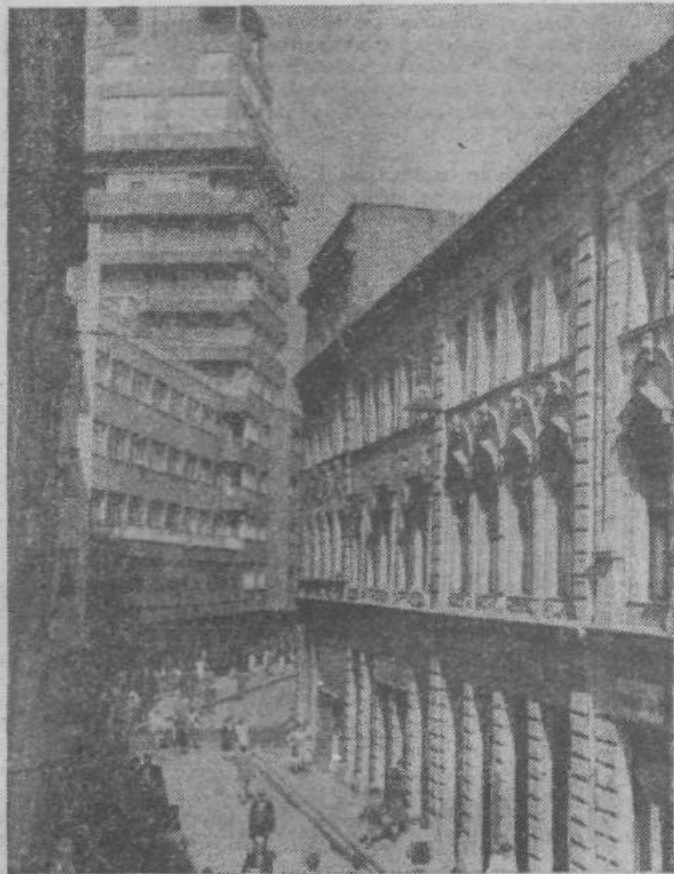
Sarajevo ima vrsto podjetij in ustanov, ki služijo prebivalcem vsega mesta. Promet, vodovod, kanalizacija, mlekarina, plinarina, električna centrala, klavnicna — to so podjetja in ustanove, ki »pripadajo« občinam, služijo pa vsemu mestu. Morebitna lokalistična politika kakšne izmed občin bi nujno ustvarila neprijetnosti meščanom drugih področij. Razen tega bi različni predpisi v raznih občinah dovedli do neravnopravnosti posameznih podjetij v poslovanju. Prav zato se večina odločitev in predpisov, ki jih je sprejel mestni svet, nanaša prav na delo teh podjetij in ustanov. Pri tem se ni niti v enem primeru kratilo občinam pravice, da v skladu z zakonom uveljavljajo svoj največji vpliv.

Med temi podjetji so tudi taka, ki delajo z izgubo (plinarina, mlekarstvo podjetje itd.). Če bi podjetja iz proračuna ene občine, bi to bilo veliko in neuporabno plačati izgubo takega vičeno breme za sorazmerno majhno področje. Praksa je na daljše pokazala, da je za kreditiranje in gradnjo stanovanj, pa tudi za večje urbanistične podvige, nujno potrebno centraliziranje skladov. Nekaj podobnega je tudi z davkom na drobno prodajo, ki je sicer prepuščen občinam. V interesu celote mesta mora biti davek na drobno prodajo enak, ne glede na to, da so nekatere občine zaradi svojih razmer ali razpoloženja meščanov hotele odstopiti od vnapije določene višine.

O sodelovanju mestnega sveta in ljudskih odborov občin, govori tudi naslednji podatek. Kljub kompliciranosti mestnih problemov in vrste še nerešenih vprašanj, ni bil doslej zabeležen niti en primer spora, med katerokoli občino in mestnim svetom. K takemu položaju prispeva tudi sam sestav mestnega sveta, ki ga tvorijo delegirani odborniki občin in okraja. Še v večji meri pa je to zasluga delovnih metod, ki onemogočajo nesporazume. Predsednik mestnega sveta je v nenehnem stiku s predsedniki občin, o vseh odločitvah pa predhodno razpravlja ena izmed štirih komisij sveta, ki so sestavljene iz odbornikov. Šele tedaj predložijo odločbe in predpise plenarni seji.

Splošni vtis je približno tak. Občine so zelo zadovoljne, ker je del njihovih poslov in pravic prevzel mestni svet. Po drugi strani nimajo predstavniki mestnega sveta nobenih želja, da bi razširili svojo pristojnost, ali da bi ovinili samostojnost občin, ali da bi jim vsiljevali svoje zahteve, ki niso neposredno v zvezi z interesi mesta kot celote. Zato mestnemu svetu kot koordinacijskemu telesu niti

ni potrebno, da bi širil svojo administracijo. Vse posle, ki jih zakon postavlja v pristojnost mestnega sveta, lahko opravlja jo le trije ljudje, če izvajamo urbanistični odsek, ki služi tako občinam kakor okraju. Izkušnje Sarajeva kažejo, da je v mestu, ki je razdeljeno na občine, obstoj mestnega sveta nujen in da je njegova vloga v koordinaciji dela občin in zastopanju interesov mesta kot celote zelo velikega pomena I. B.

Sarajevo

Ljudski odborniki okrajev po spolu

Okrajni svet		
Moški	7.428	96,8 %
Zenske	2.42	3,2 %
Skupaj . . .	7.670	100 %
Svet proizvajalcev		
Moški	6.117	97,4 %
Zenske	164	2,6 %
Skupaj . . .	6.281	100 %

Pripomba: Manjkajo podatki za Ljudski odbor okraja Livno. Če na prvi pogled opazimo, da je med ljudskimi odborniki zelo malo žensk. Posebno neugodna struktura je v svetih proizvajalcev, ker je znano, da je med zaposlenimi okrog 25 % žensk. Številke o ženskah, ki so bile izvoljene za odbornice, kažejo, da družbene in politične organizacije pri kandidiranju niso računale s vsaj približno enakomernostjo v zvezi s strukturo zaposlenega osebja v proizvodnji. Podobno je mogoče ugotoviti tudi o sestavi odbornikov v okrajnih svetih.

Ljudski odborniki po starosti

Okrajni svet		
Do 30 let	513	6,7 %
30—40	3579	46,6 %
40—50	2454	32,0 %
50—60	912	12,0 %
Nad 60 let	212	2,7 %
Skupaj . . .	7670	100 %
Svet proizvajalcev		
Do 30 let	787	12,6 %
30—40	2878	45,7 %
40—50	1891	30,1 %
50—60	627	10,0 %
Nad 60 let	98	1,6 %
Skupaj . . .	6281	100 %

Pripomba: Manjkajo podatki za Okrajni ljudski odbor Livno. Pri obeh tabelah opazimo takoj sorazmerno nizko število odbornikov do 30 let. Število mladincev (do 25 let starosti) pa je v okrajnih svetih in svetih proizvajalcev še manjše. Tako je na primer v okrajnih svetih samo 9 odbornikov, ki so mlajši od 25 let, kar znaša v odstotkih 0,1 % vsega števila odbornikov. V svetih proizvajalcev je le 32 mladincev ali 0,4 % skupnega števila odbornikov. Ti podatki kažejo, da se problema vključevanja mladine v organe upravljanja ne lotimo s tisto resnostjo, ki jo to vprašanje zahteva. Da je tako, kažejo tudi številke o odbornikih starejših let. Tistih, ki so starejši od 60 let, je sedemkrat več kakor odbornikov mladincev.

Ljudski odborniki po republikah

	odbor. obč.		odbor. sveta	
	število občin	skupaj	skupaj	žensk
Srbija	737	23.378	454	—
Hrvatska	299	8.526	228	1.736
Slovenija	130	4.052	161	—
Bosna in Hercegovina	183	5.658	49	157
Makedonija	86	2.513	33	477
Črna gora	36	1.033	23	70
FLRJ	1.471	45.160	948	2.440

Pripomba: Za Srbijo in Slovenijo manjkajo podatki o občinskih svetih proizvajalcev.

Tudi med odborniki občin je sodelovanje žensk zelo majhno. Tako so v Bosni in Hercegovini samo 3 ženske v občinskih svetih proizvajalcev, v Črni gori pa le ena sama! V občinskih svetih znaša odstotek sodelovanja žensk 2 %, v svetih proizvajalcev občin nekaj več: 3 %. Na Kosmetu je odstotek žensk v občinskih svetih le nekaj nad 0,8 %, v Bosni in Hercegovini pa je še nižji.

Osemnajst tipov traktorjev v zadnjih smederevskih okraju

V smederevskem okraju posebej čedalje več pozornosti problemu mehanizacije. Lani so imele zadrage 53 traktorjev, a samo v prvih treh mesecih leto so jih dobile 25 novih. Do nedavnega je bila ena izmed večjih težav ta, ker je bilo znatno število traktorjev, ki so sposobni za delo, brez določenih rezervnih delov in zato pogosto niso bili uporabljivi. Lani se je to zgodilo 26 traktorjem.

Problem je pomanjkanje servisne službe. V smederevskem okraju trdijo, da ne morejo organizirati servisne službe, ker je v njihovih zadrugah 18 različnih tipov traktorjev, tako da delj enih ne ustrezajo za druge. Sedaj rešujejo ta problem tako, da kompletirajo samo traktorje tipa »Zadrugar« in »Fergusson«.

Povpraševanje po uslugah je tudi za individualne proizvajalce. Obsebnost vreden je posebej postopek članov upravnega odbora zadrage v vasi Trnovče. Potrebno je razumeti, da je mehanizacija nujno sredstvo za pospeševanje kmetijstva, da jo pa taki pojavi potiskajo nazaj.